

صاحبی ، مدیری ، محرری :

اسلامك نفعنه خادم مقالات
مع الت شكر قبول ونشر اولونور
يازانك شخصيتي دكل ، يازنك اهميتي
نظردفته آئينير .

كلن يازيلردن شايدن قبول كودولنلر :
تاريخ صيراسيله دوج ايديلير .

مخمس

۱۳۳۸

علمی ، ادبی ، اجتماعی و شیمیاءك شهری

مجموعه در

۱۳۳۹ ذی القعدة سنه مخصوص نسخه

عدد : ۱۳

اداره خانه سي : شهرزاده باشنده

تعالی اسلام

جمعیتی مراکز عمومیتی

مراکز توزینی :

باب عالی جاده سنده (اتحاد

تجارت) كتبخانه سي

آبونه بدلی :

سنه لكی ۱۲۰ غروش

آلتی آلتی ۶۰

اوج آلتی ۳۰

فی ۱۰ غروش

مدرجات :

افاده مخصوصه - طاهر المولوی .

مخمس ادبی : نعت شریف - شعور المولوی . رمضان تحسسات و تأثراتی - احمد شیرانی .

ایران ادبیاتی ، ظهیر الدین فاریابی ، خاقانی شروانی ، نظامی گنجوی ، امیر خسرو دهلوی ، کمال الدین
اصفہانی ، سعدی شیرازی - فرید . مبارزه حیات - امین خاکی .

مخمس تاریخی : بویوکلر مرشد . صعب بن عمیر . طاهر المولوی . امین خاکی - احسان بحوی .

مخمس فنی : دوربینك اختراعی - .

مدرسة الفضائده توزیع رؤس مراسمی
(حسن و عشق) و (هند ماكلاری)

امین خاکی

اوتنه د نبری عثمانلی شاعرلری ایچنده ممتاز بر قافلهٔ اعجاز تشکیل ایده کلمکده بولونان مولوی شاعرلرینک زمانزده حساس و بدیعه کار برعضوی اولان «امین خاکی» ده نهایت بهار حیانتک اوتوز ایکنجی سالنده بو عالم فانی یه وداع ایلدی . خاکی؛ او چیوزیدی سنه هجریه سی ربیع الاولنک یکرمنجی کونی بلاطده حاجی عیسی محله سنده دوغمش ، پدری ؛ هدائی عزیز محمود افندی تربهداری حافظ حسن عونئی افندی برمدت صوکر ا تزلک حیات ایلدیکندن ، ده ا پک کوچوک ایکن یتیم قالمش ، والده سی اونئی بر چوق یوقسولوق ویا لکزلوق ایله بیوته رک تحصیل ابتدائینی اگری قیو مکتب رشديه سنده اکمال ایتدیرمشدی ..

بو عائله نك هیچ بر طرفدن کلیری اولماسی ، خا کینک دیگر بر مکتبه دوامنه امکان بر اقامش ، بو سببله او غلنک تحصیله اولان شوق فطریسی قارشیسنده مضطرب قالان والده ایچین ایچین آغلامقدن باشقه برشی یابه مدیغندن بر خیر خواهک دلائیله حسن خطده کی بهره سنه بناء ۳۲۲ سنه سنده دفتر خاقانی محاسبه قلمنه چراغ بیورلش، ایلک منجلده اون غروش معاشه نائل اولمشدی ...

خاکی؛ والده سندن آلدیغی ایکی غروش یومیه ایله قلمنه دوام ایدرکن بو پاره دن آرتیروب کتاب آلیر ، علمک جناح رافت و مرهمته صیغنه رق عربی، فارسی تحصیله، بو صورتله نقصان معلوماتی ا کاله و تبعاتی مشمر بر نتیجه یه ایصاله غیرت ایدردی .

مشروطیتدن بر سنه صوکر ا دائره مننده اجرا قلمن تنسیقاتده درتیوز غروش معاشله مکتوبی قلمنه نقل ایلادی .

خاکی؛ ده ا مکتبده ایکن شعره هوس ایتش هر زرده بریت کورسه همان حافظه سنه یرلشدیرمکه طویلادقلرینی سوسلی بر مجموعه یه قید ایتمکه باشلامش ، بالاخره بر آرقداشندن استعاره ایلدیکی « سماع خانهٔ ادب » (۱) اونک صاف اولان روح و فکرنده پک درین بر ایز بر اقدیغندن او آنده کندینی شعر و مولویلیکک تأثیرات فسونکارانه سنه قایدیرمشدی . آرتق ، خاکی نروده بر مولوی درویشی کورسه فرق تعظیمنده طوران فخر کرینک ظرافت دلرباسی، وقار سادکیسی قارشیسنده حیران قالیر و پرستشکار روحنی بویله بر تاج معنوی ایله پیرایه دار ایتک آرزوسیه چیرینیر طورردی ... نهایت بر چهارشنبه کونی بهاریه مولویخانه سی شیخ کاملی مرحوم حسین فخری دده افندیدن سماعه مساعدده استحصاله موفق اولدی ؛ بوندن صوکر ا خاکی ده اوزمره بختیارانه قاتیلهرق نای وقدمک الهمی نغمه لرله سرمست و شیدا ؛ و :

کورن صانیرکه سماعدن صفای راه ایدرم ؛

دور، دور باقارم کوی یاره آه ایدرم ...

زمزمه سیله تنوره کشای اعتلا اولمقه باشلادی .

قاسم پاشا مولوی شیخی شمس الدین افندی مرحوم هنوز حیاته ایدی ؛ بر لیله مبارکه ده فقیرده درگاه مذکورده بولونمشدم . مقابله شریفه دن صوکر ا مصاحبات لطیفه باشلادی . هر زمان اولدینی کبی او کیجه ده یته بدیعیات والیه پادن بحث اولونیوردی . بواننده خاکی نک سماع دده سی اولان آیین خوان حافظ جلال دده افندی دلائیله «محب شعر و ادب برقرده شمر امین خاکی پک ...» دیه فقیره طمانتدیریش ، خاکی ده مکنوز اولان بدایع فطریه نك انکشافه یاردم توصیه ایدلمشدی .

(۱) بر قسم شعرای مولویه نك تراجم احوالندن

باحث کوزل بر کتابدر .

قوشدی . آدرنده ایکن والده سنه اتخاف ایتدیکی
«واویلاي تحسر» منظومه سندن شویتلر، خاکی نك
ناصل بر عشق وطن پرورانه ایله متحس اولدیغنی
کوسترر صانیرم . . .

نه بر چیچک آچور روضه خیالده ؛

نه بر کونش طوغور افق ذی ملالده .

خیاهم داغینق ، سوزلرمده یوق تأثیر ،

اسان حاللی آکلار سه کز . وئردر !

نه سولسه م ونه یازسه م شکایت ایتده م ،

بوکون دکلی که سندن جدایم آنه جکم !

فقط ؛ وطن ! اومعزز ودیعه معبود .

چیچکلرنده سنک بوی شفقتک موجود . . .

سارلنده کولن سن دکلیسک ، هپ سن ! . . .

خراب چشمه لر آغلار ، خایر سنک کریهک ! ؛

سنک بکای حزینک ، آنین هجرانک ؛

بکای روحکی دیکلندیر ، ای یتیمه قادین ! . .

حرب عمومیده عسکره چاغرلدیغنی زمان هیچ

بر طرفه بیان حاله و طلب شفاعته تنزل کوسترمدی .

بیونندن قراواتی چیقاردی ، بلنه پلاصقه بی باغلادی

صیرتنه یا غمورلنی آلدی ، والده سنک النی اوپه رک

(۴۶) نجی فرقه ایله حرکت ایتدی ، کیتدی . . .

خاکی ؛ عسکرده ایکن «باش چاووش» رتبه سنی

احراز ایتمش ، ماهیه اوتوزیدی بچق غروش مخصوصاتی

کندی اداره سنه ، دائره ده کی نصف معاشنی ده

آنه سنک اعاشه سنه تخصیص ایله مشدی .

اوچوز اوتوز دوت سنه سی متارکه . متعاقب

ترخیص ایدیلر رک استانبوله کلدیغنی زمان معاشی

آلتیوز غروشه ابلاغ ایدلمش ، کندی ده قلمه

دوامه باشلامشسه ده برآی صوکره ، ذاتاً پک نحیف

اولان وجودیغنی بش حرب سنه سنک آلام حیات

فرسائی بوستون پیرا تدیغندن ، بردها قالدیغنی

فراس اضطرارنه مؤبداً اوزانمشدی . . .

خاکی نك نظردن قاچایان اطوار ظریفانه سی ،
سوزلرنده کی محویت درویشانه سی ، ناصیه سنده
التماع ایدن نور هرفانی هر کسک نظر تقدیری
جلب ایتدیکنندن اودقیقه دنبری خاکی یه عاند قلمده
براشتیاق محبت حس ایتمهک باشلامشدم . آرتق ؛
خاکی ایله هر چهارشنبه کونی بهاریه ده ، دیکر ایامده
خانه لر مزده برلشه رک تتبعات ادبیه ده بولونور ،
نسبتیه اظهار فخر و مباحات ایلدیگمز طریق جلیلمزک
بخش ایتدیکی فیوضات ایچنده بر ذوق و مسرت
بر حیات شعر والهام یشاردق . . .

خاکی ؛ بر آراق طریقت بکناشیه بابالردن
شاعر بی نظیر « ادیب خرابی » مرحومک صحبت
رندانه سنه مداومتله صهبای نشوه سندن تسکین عطشه
غیرت ایتدیسه ده سعدینک :

مرغ جانی پردکه چینه بود

نه بجایی رودکه چی نبود

دیدیکی کبی بر مدت صوکره صوفولان ساغرلرک
احتیاجات روحیه سنی تطمین ایده جک درجه ده
مصفا اولمادیغنی کورونجه همان النی چکدی ؛ قباحندن
دولایی مستحق عتاب بر چوجوق طوزیله پرلرزه
وحجاب درگاه حضرت مولانا یه شتاب ایدرک روحانیت
جناب پیره التجا ایلدی . . .

خاکی ؛ محب شعر و ادب بر درویش اولدیغنی
قدرده وطن پرور برکنجیدی ؛ ممالکتنک کچریدیکی
شومظلم کونلره صوک نفسنه قدر آغلادی . وقتیه
پک متحس بر روح و صمیمیتله « اتحاد و ترقی »
جمعیتله داخل اوله رق و سع حالندن پک فضله
خدمات ایفا ایتمش ، فقط بعض منافع خسیسه
اربابنک خودسرانه حرکتلرینه تحمل ایده میه رک
کری چکلمشدی ، بالقان حرب هائلنده کوکلی
عسکر قید اوله رق محافظه وطن اوغورنده تاحدودلره

ایله پیرایه دار ایدن قومرال صقالی بردها
کسدرمدی وه :

چهره مک احوال دهره قارشی اشترازی
ستر ایچون وقتندن اول لویه ارسال ایلدم !
عمر بی اقبالک صوک صفحه آلامی
بویله بر شاهانه خطله ختم واکال ایلدم ..

قطعه سوزش مآلی ، تبریکه کلن آرقداش لرینه
او قودی .

خاکی ؛ دم واپسینی اعلان ایدن بو قطعه آلم
فزایی کندینه مخصوص اولان آهنگ حزن انگیز
ایله صباخ رفته ایصال ایلرکن انسان ، حیاتک
بر فجیعه دلخوتی عرض ایدن او دیده شکاف
لوحه قارشیننده اریدیکنی و کندیسنگ دها یاشایه
جغندن متولد بر محجوبیت ایچنده ازیلیدیکنی حس
ایدردی .

« حیات نامه یارب، نه در بودور عذاب؟ » .۱

برای عیادت زیارتنه شتاب ایدن یارانک صرف
ایلدکلی حمل تسلیتکارانه بی دونوق دوداقلرندن
اوچان برخنده زهرین قارشیلار، اولنزه « فقیرکز
آرتق الطاف مولا ومولانا به منتظرم ... » جوابیله
حیاتندن نومید اولدیغنی آکلادیردی .

خاکی ؛ ایکی بوجوق سنه یتاق وایقودن
محروم یاشایان والده سنی کاه و بیگاه قارشیننده آلوب
حزین شعرلرینک آهنگ انشادیه قلب جریحه دارینی
تسلیه چالیشیرسده ، زواللی والده ، بالمومی کبی
اریبوب بیتمکده اولان جکرپاره سنک عرض ایتدیکی
او منظره دلخراش قارشیننده کندینی ضبط ایده مپه رک
هچقیرمغه و خاکی نک نه آغلا یورسک، آنه جکم؟ ..»
سواللی برتجاهل عارفانه ایله قارشیلایان بو حساس
والده ، « خاکی ! بو مؤثر شعرلری او قومه ،

زواللی آنه، قیمتی جکرپاره سنک باش اوچنده
پروانه اولدی ؛ تداویسی ایچین خانه سنی ، بوتون
ماملکنی صانه رق اوغلنی بو درد موت انجامدن
قورنارمغه کیجه لی کوندوزلی چالیشدیرسده ، وا
اسفا که او خان مرض زواللینک جکرلرینه
مرحتمز پنجه لرینی صوقش، اونی بیک درلوا و جاع
واضطراب ایچنده قیوراندیر بیوردی . آلم زده والده
هر کون بر آرزوها و نومه سوروکله تن چوجوغنک
یورکلی قاتان بو حال الیمی قارشیننده هر دقیقه
ایچین ایچین آغلار و چهره بکا آلودینی اوغلنک
تحسرات روحیه سندن کیزلمکه چابالاردی

خاکی ؛ حیاتنک بو مرض مهله که محکوم اولدیغنه
قطعیاً امین اولدیغنی ایچین کاربان اجلک بر کون
قبوسی او کندن کچرکن کندیسینی ده آلوب دیار
عدمه کتورمسنه آن بآن منتظر بولونوره اولومدن
قورقازدی . یالکز ؛ حیاتنک صوک بش آبی
اولنه قدر حل ایده مدیکی بر عقده ، اونک هر کون
ذهنی اشغال ایتدیکندن بو آرزوسنه واصل اولمادن
أولمک تهله که سیله پک اندیشه ناک بولونوردی . آم .
بر کره بو عقده بی حل ایده بیلسه یدی . بو آرزوسنه
مظهر اولسه یدی . اوزمان حضور الهی به تام
بر عبد آزاد اوله رق کیده جک، حتی بر دقیقه بیله
حیاتنه قالمی ایسته مبه جکدی . . .

خاکی ؛ روچنده باکر بر چیچک قیصقا نجلغیله
صاقلادیغنی بو امل خاصنه خلوص پاکی سایه سنده
موفق اولدی ؛ چوزمه مدیکی عقده بی پارچالادی ،
سنه لر دنبری آرادینی لیلای حقیقی بی بولدی ؛ شمدی
روحاً مسترح و اذواق مغویه به مستغرق ایدی .
بوندن سوکراده اختیار وحدت ایتدی و کوندن
کونه صاراروب صولان چهره سنده بر طرفدن
تازه تازه آجان ورم چیچکلرینی بر طرح نوین

صافا شبتاب ماه تموززه اویله بردن یاناریانار سونرز!
وجه یاری مطاف ایلشز مولوی یز، دوزدوز، دوزز!..

ایشته ، بوقطمه ده خاک کی نک اک صوک شعری
ایدی ... نهایت ، صفحه صباخنده پک حزن
بر وقعه هجران صاقلایان رجب شریفک بکرمی
ایکنجی چهارشنبه کیجه سی دوقتورک قوللرینه
یابدینی مسکن برایی شیرینغه دن صوکرا کوزلرینی
آچدی ؛ اطرافنده بولونانلره د آرتق ، بکا
اوقویکنز ! ... دیه بیلدی .

شب یلدا کی کچن کیجه لره رغماً بولیل
برخلجان ، هجر و الم ایچنده پک قیصالمش ، پک
چابوق صباح اولمشدی . کونش ؛ ایللق ضالریله
کنج شاعرك فراش احتضارینی نوازشکار بوسه لره
غرق ایدرکن ، روح خاک کی ده مأوی اصلیسنه
اوچدی ، کیندی ...

شاعر معفورک تجهیز و تکفینی مصارقه معاونتله
مشکور اولق ایچون برچوق هرفا ، شعرا وادبا
صمیمانه برتهالک کوستره رک عونق بک مرحومک :

قدر شرف شاعری شاعر بیلیر آنحق
روح القدسک سری سرافله عیاندیر !

بدیعه حقیقتکویانه سنی جانلاندیرمش اولدقلرندن
خاک کی نک نعش مفقرت نقشی ده بو یارانک ایادی
تعظیمنده طاشینه رق مولوی ددکانک اسم جلاللری ،
طرق سائره درویشانک زمزمه دار تهلیلاتی
آراسنده اسکدارده هاشم بابا درگاه شریفی حظیره -
سند مدفون مشایخ مولویه دن شاعر الهی نوا
احمد رسیا دده نک آفاق اوجنه تودیع قلندی .

منتسبین مولویه نک هریری حقنده آری ، آری
آثار قدردانی اراشه بیورمقله بحق بر مولوی شیخ
ظرفانی اولدقلرینی هر زمان ، هر صورتله اثبات
ایدن اسکدار مولویخانه سی شیخ قیمتداری ، فاضل

رقتمه طوقیور . باشقه شیر ، مثلاً : صفحاندن
محلله قهوه سنی ، یاخود ربایدن بالقجیلری اوقوسه ک
اولمازی ... کی جوابلرله روحنده آغلامق ،
فریاد ایتک ایستین حسیات مادرانه یی بوصورتله
بوغمغه اوغراشیردی ...

خاک کی ؛ صوک زمانلرنده پک زیاده فقر
وضروته کرفتار اولمشدی . جزئی اولان معاشی ،
اونی بر آزدها یاشاندیره جق تداوایلر ایچین
اداریه کافی دکلدی . بونی بیلن محرم یارانندن
بعض ذوات عالیله ، اوکا دست معاونت اوزاتمقله
جدا مشکور اولمشلردر . بالخاصه حربیه نظارتی
صحیه دائره سی برنجی شعبه ممیز فاضلی ادیب محترم
صالح صائم بک برادر وجدانمک ابراز بیوردینی
فدا کارلق هر درلو تقدیرک فوقنده در . مجسم
انسانیت صائمه بدن بیک تحفه تحسین و تشکر ...

رچته یی یابدیرمق ایچین اجزاخانه یه قوشان
والده ، دیگر او طه دن اوموزلادیغی یتاقه تجربه ،
ساعت ، سبت کی اشیای یتیه دن اله کچریدیکی
برشیله همان اسکدار بازارنده صولوغی آلیر ، یوق
بهاسنه آلدن چیقاردیقنک ائمانیله علاج ویه جک
تداکنه چابالاردی ؛ بونکله برابر صوک کونلرده
صائیه جق برشی ده قالدیغی کورن بو حساس والده ،
ایلروده وجدانه قارشى مسئول یاشاماق اندیشه سیله
اوغلنک بر دهاکیمک احتمالی اولمان پوتینلرینی
بازاره چیقارمق کی طالعک پک آجی براسته زاسنه
هدف اولمشدی .

حسب الضروره اون بش کون کوره مدیکم
زواللی شاعری ، صوک زیارتنده پک دیکشمش
و آغیرلاشمش بولدم . ایشدیلیه جک درجه ده
خفیف ومهتر بر صدا ایل شو قطعه یی ، بیک
مشکلات ایچنده اوقویه بیلدی :

بی مدانی احمد رمزی دده افندی ، هدائی عزیز
محمود افندی تربۀ شریفه سی اوکنده خاکی نک جنازه
نمازینی قلدره رق :

خسه آل عبا تاریخ کوهر سوبلدی

عقوقیل، کلدی امین خاکی سنک ای بوترا!

تاریخ لطیفی بالارتجال انشاد ایله حاضر ونک سامعه
تأثرلرینه ایصال بیورمشلردی . مابعدی وار

امسانه محوری

مخفل فی

دوربینک اختراعی

دوربینک اختراعی سمانک اسرارینی اولدجه
بیلدیرمش وارض ایله دیگر سیارات ونجوم بیننده
ارتباط تأسیس ایتمشدر . عوالم حقنده کی معلومات
آنحقی - بسیط اولدینی قدر محیرالعقول بولونان -
بوآلت سایه سنده الده ایدلمشدر .

ایلك دفعه دوربینی سایه طوغری چویره
[غالیله] نامنده بر ایتالیان اولمقله برابر دوربینک
مخترعی دکلدر . بوآلت سماویه اون بدیچی عصرده
فلمنکده اعمال وپارنده (فلمنک کوزلکی) نامیله
فروخت اولنوردی . او دور غزته لژدن برینک
محرری بوبابده شو معلوماتی ویئور : « ۳۰ نیسان
۱۶۰۹ تاریخده پارسده کنزرن برکوزلکچی دکانی
اوکنده برقاچ کشینک طوبلانماسی نظر دقیمی جاب
ایتدی، براز توقف ایتدم . کوزلکچینک یکی ایجاد
اولمش برکوزلکی کومتردیکنی کوردم . بوکوزلک
اوزون برورودن عبارت اولوب هر ایکی اوجنده
بربرینه بکزه مهین جاملر واردی وبونکله اوزاقده کی
اشیا یاقینده کوریه بیلوردی . »

غالیله ده [سما مخبری] نامنده کی غزته سنده
مایس ۱۶۰۹ تاریخنده ونیدیکده بولندینی انشاده
بواختراعی دویدینی و برقاچ کون صکره پارسده کی
اجاسندن بری طرفدن کندیسنه دها فضله ایضاحات
ویرلیدیکنی سوبیلور . غالیله بو ایضاحاتی آلدقن
وبرآز دوشوندکن صکره اشیانک بویه یاقین
کورونمسی آنحقی بری مقبر، دیگر کی محذب ایکی
عدسه واسطه سیله ممکن اوله یله جکنی کشف وایلك
اعمال ایتدیکنی آتی ونیدک [دوز] ینه مجلس اعیان
حضورنده تقدیم ایلش، بالاخره ده دیگر برایکنجیسنی
یابه رق سیاراتک حرکاتی مشاهده ایتمشدر . فقط
اصل مخترع کیمدر ؟ بوکا دائر قطعی بر معلومات
یوقدر . مشهور هیئتشناس [آراغو] دینورکه :
(لاهی) ده کی وثائق تدقیق نتیجه سنده [لیپرسه ی]
نامنده برکوزلکچی ۲ تشرین اول ۶۰۸ تاریخنده
حکومته مراجعتله مخترعی اولدینی بر آلت ایچون
اوتوز سنه لك بر اختراع براتی ویریله سنی استدعا
ایله مش ، بونک اوزرینه حکومت تحقیقات اجرا
ایتدیرمش ونیجه ده کوزلکچی به طقوز یوز فلورن
ویرلمسینه واوندن اول بر چوق کیمسه نک بویه بر
تصورده بولمش اولمسندن اختراع براتی اعطا
ایدلامسینه قرار ویرمشدر . »

برکون بر شخص مجهولک [لیپرسه ی]، مراجعتله
بری مقبر ، دیگر کی محذب ایکی عدسه آلمش
واونلری معاینه ایدرکی کوزینه طوغری طوقه رق
بربرندن اوزاقلاشدیرمش ، مشترینک بو حرکتی
کوزلکچینک نظر دقنی جلب ایتمش و کوردیکنی
تکرار ایتدیکنی زمان اوزاقده کی اشیایی یقینده
کوزمش، بالاخره بو ایکی جامی بر بورونک ایکی
اوجنه ربط ایله ایلك دوربینی اعمال ایده رک
(برنسی دوناسو) به تقدیم ایله مش اولدینی ده روایت